

کنفرانس بین المللی عمران، معماری و مدیریت توسعه شهری در ایران

تهران - دانشگاه تهران

آذر ماه ۱۳۹۷

مطالعه مقایسه‌ای شیوه‌های گوناگون طراحی در ساختار بافت‌های تاریخی

نجمه نیکبخت^۱، نیما ولی بیگ^{۲*}، افروز رحیمی آریایی^۳

۱- کارشناسی ارشد معماری، موسسه آموزش عالی سپهر، najme_nikbakht@yahoo.com

۲- دکترای مرمت و احیای بناهای تاریخی، استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان، دانشکده مرمت، n.valibeig@au.ac.ir

۳- عضو هیئت علمی موسسه آموزش عالی سپهر، گروه معماری، a.rahimiariayi@sepehr.ac.ir

:

چکیده

در ایران به دلیل تاریخی بودن برخی از بافت‌ها در شهر لازم است بناهای قدیم و جدید در کنار هم قرار بگیرند به این منظور رسیدن به یک رویکرد در بافت تاریخی لازمه یک طراحی موفق در آن زمینه خواهد بود. با توجه به اهمیت بناهای میان افزا و طراحی و هم‌نشینی عناصر جدید در مجاورت ساختارهای تاریخی دیدگاه‌های مختلفی مطرح شده است. در این زمینه محمد مسعود و بهرام قدیری بررسی‌هایی را انجام داده‌اند که محمد مسعود این رویکردها را در ده مورد و بهرام قدیری در هشت مورد نشان داده‌اند. نظریات پژوهشگران ایرانی در مورد ساختارهای جدید در بافت‌های تاریخی به چند دسته تقسیم می‌شوند. برخی از پژوهشگران بر زمینه‌گرایی در این مقوله معتقدند، عده‌ای دیگر از پژوهشگران به انسجام در بافت تاریخی و برخی از محققین نیز دارای دیدگاه تداوم تاریخی‌اند. این پژوهش بر آن است که به بررسی و مقایسه دو منبع اصلی در ارتباط با بناهای میان افزا و رویکردهای ارائه داده‌شده توسط دو پژوهشگر پرداخته که به طراحی در بافت‌های تاریخی کمک کرده و طراحان را در این زمینه یاری رساند.

واژه‌های کلیدی: مطالعات مقایسه‌ای، بناهای میان‌افزا، رویکردهای طراحی، بافت تاریخی.

۱- مقدمه

فضاهای معماری را می‌توان تجسم کالبدی بخشی از تاریخ و فرهنگ جامعه به شمار آورد که بازتاب بسیاری از ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و تمدن یک جامعه است [1]. افزایش جمعیت ساکن در شهرها در سال‌های اخیر و توسعه لجام‌گسیخته آنان، منجر به شکل‌گیری ساخت‌وسازهای جدید در میان و مجاورت بافت‌ها و بناهای قدیمی شده است [2]. با نگاهی جدید بر بناهای میان‌افزا شاید بتوان یک بنای تاریخی را گسترش داده و به تلفیقی از معماری گذشته و امروزی رسید. بناهای میان‌افزا، ساخت‌وسازهای جدید در درون بافت تاریخی هستند که اساساً پدیده‌ی جدیدی محسوب می‌شود. از این رو با دقت در مفهوم عصر جدید نسبت به عصر قدیم باید بیان نمود که مقوله‌ی بناهای میان‌افزا در بافت تاریخی مسئله‌ای جدید به حساب می‌آید. طرح بناهای میان‌افزا باید زمینه‌ی تاریخی را که در متن آن قرار گرفته مورد توجه قرار دهند [3]. اساساً طرح مباحث مربوط به ساختارهای جدید در محیط‌های قدیمی و تاریخی، با ظهور فن‌آوری و شهرسازی جدید در قرن نوزدهم میلادی هم‌زمان است؛ زیرا در این زمان است که ما شاهد تضاد آشکارا میان «شهرهای سنتی» با مفهوم «توسعه به شیوه‌ی جدید» هستیم [4]. احداث ساختارهای جدید در زمینه‌های تاریخی یکی از نیازهای اصلی در حوزه‌های مرتبط با